

Täysistunto

Tiistai 8.4.2025 klo 14.00—23.19

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyin maahantulon torjumiseksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 18/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Rantanen, olkaa hyvä, esittely.

Keskustelu

14.01 **Sisäministeri Mari Rantanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyin maahantulon torjumiseksi annetun lain voimassaoloa jatketaan vuoden 2026 loppuun asti. Lain sisältöön ei ehdoteta muutoksia.

Tilanne Suomen ja Venäjän välisellä rajalla on edelleen jännitteinen. Turvallisuusviranomaisten tietojen ja arvioiden mukaan välineellistetyin maahantulon uhka Suomen itärajalla jatkuu korkeana ja vaikeasti ennakoitavana. Myös muu hybridivaikuttaminen Suomea kohtaan on lisääntynyt viime aikoina. On todennäköistä, että turvallisuusympäristö pysyy lähiaikoina ja ikävä kyllä myös lähivuosina jännitteisenä. Ei pidä tuudittautua siihen, että esimerkiksi aselepo Ukrainassa muuttaisi tätä asetelmaa.

Vaikka rajatilanne on tällä hetkellä vakaa, tilanteen vaikeutumiseen ja mahdollisiin nopeisiin ja vakaviin muutoksiin on välttämätöntä varautua. Keskeinen varautumiskeino on lainsäädäntö, joka sisältää viranomaisten riittävät toimivaltuudet toimia ennalta estävästi ja tehokkaasti.

Arvoisa puhemies! Laissa säädetään toimivaltuudesta rajoittaa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten vastaanottamista tilanteissa, joissa vieras valtio pyrkii painostamaan Suomea maahantulijoita hyväksikäyttämällä. Rajoituspäätöksen tekemiselle on erittäin korkea kynnyks, ja lain soveltaminen on viimesijainen keino tilanteen hallitsemiseksi. Lain tavoitteena on Suomen täysivaltaisuuden ja kansallisen turvallisuuden vahvistaminen. Lailla varmistetaan, että rajaviranomaisilla on riittävät toimivaltuudet toimia ennalta estävästi ja tehokkaasti välineellistetyin maahantulon vakavimmissa tilanteissa. Rajavartioloitoksella on yhdessä muiden viranomaisten kanssa hyvä valmius lain soveltamiseen tilanteen niin vaatiessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

Mainitsin jo äsken, että rajoituspäätöksen tekemiselle on korkea kynnyks. Se, että laki on voimassa, ei johda vielä siihen, että sitä alettaisiin soveltamaan heti. Soveltamisen edellytyksenä on ensinnäkin oltava tieto tai perusteltu epäily siitä, että vieras valtio pyrkii vaikuttaa Suomeen maahantulijoita hyväksikäyttämällä. Toiseksi rajoituspäätöksen tekeminen edellyttää, että vaikuttaminen vaarantaa vakavasti Suomen täysivaltaisuutta tai kansallista turvallisuutta. Kolmanneksi rajoittamisen on oltava välttämätöntä Suomen täysivaltaisuuden ja kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi. Neljänneksi on vielä arvioitava, että muut keinot eivät ole riittäviä Suomen täysivaltaisuuden tai kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi.

Tilanne itärajalla on pidetty toistaiseksi hallittuna rajavartiolain mukaisilla toimenpiteillä, eikä lakia ole ollut tarvetta soveltaa. Lain olemassaolo antaa kuitenkin tärkeän viestin Suomen varautumisesta. On välttämätöntä, että laki on Suomen turvana tarvittaessa. Laki vastaa tilanteisiin, joihin EU-säännökset ja kansainväliset sopimukset eivät anna ratkaisuja. Oikeudellisessa viitekehyksessä ei ole tapahtunut asiaan vaikuttavia muutoksia lain säätämisajankohdan tilanteeseen verrattuna. Tämän vuoksi lain sisältöön ei ehdoteta muutoksia.

Oikeusvaltiossa on keskeistä, että viranomaisten toiminta perustuu lakiin. On siis välttämätöntä, että lainsäädännön keinoin varaudutaan myös välineellistetyn maahantulon vakaviin tilanteisiin. Lainsäädännön on oltava valmiina etukäteen, jotta turvallisuustilanteen nopeisiin muutoksiin voidaan reagoida tehokkaasti ja välittömästi. Tämän vuoksi lain voimassaolon jatkaminen keskeytyksettä on välttämätöntä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen vastuulla on huolehtia Suomen ja suomalaisten turvallisuudesta. Turvallisuusympäristössä ei ole nähtävissä nopeita muutoksia parempaan. Tämän vuoksi ehdotetaan lain voimassaolon jatkamista puolellatoista vuodelle. Laissa on todellakin kysymys varautumisesta. Lain soveltaminen edellyttää aina erillistä päätöstä ja kaikkien laissa säädettyjen korkeiden kriteerien käsillä oloa. Lakia voidaan soveltaa vasta silloin, kun mikään muu keino ei ole riittävä. Laki on poikkeuksellinen mutta välttämätön keino, jolla voidaan varmistaa Suomen täysivaltaisuus ja kansallinen turvallisuus nykyisessä vaikeasti ennakoitavassa toimintaympäristössä.

Esityksessä ehdotetaan, että laki tulisi voimaan viimeistään 21.7.2025, jolloin määräaikaisen lain voimassaolo päättyy. — Kiitos. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja nyt, arvoiset edustajat, käytämme tämän 45 minuutin loppuosan debattikeskusteluun. Pyydän niitä henkilöitä, jotka haluavat osallistua siihen, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Nyt sitten edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

14.07 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ensinnäkin tietenkin haluan kiittää ministeriä hyvästä työstä tämän tärkeän lain uudelleen voimaansaattamiseksi. Kaikki varmasti tässä salissa yhtyvät siihen, että tämänhetkinen tilanne tuolla rajalla velvoittaa meitä siihen, että hyvissä ajoin päätämme lain uudelleen voimaan tulemisesta. Tässähän on kyse lähinnä seiskapöytälamän muuttamisesta, elikkä tästä ajasta on nyt kysymys. Tervehdin ilolla lainsäädäntöä, ja toivon sutjakkaa käsittelyä tässä asiassa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

14.07 **Eemeli Peltonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraatit pitävät Suomen kansallisen turvallisuuden varmistamista ensiarvoisen tärkeänä kaikissa oloissa ja kaikkina aikoina. Valitettava tosiasia on, että Suomen itärajan turvallisuustilanteessa ei ole tapahtunut kehitystä parempaan viime kesän jälkeen. Siksi hallituksella on ollut perusteltu tarve arvioida rajaturvallisuuslain määräaikaisten voimassaolon jatkoa. Hallituksen esitys tullaan varmasti käsittelemään täällä eduskunnassa perustuslakivaliokunnassa ja hallintovaliokunnassa asian ansaitsemalla painoarvolla ja huolellisuudella.

Rajavartiolaitos on, arvoisa puhemies, tuonut esiin huolensa resurssiensa riittävyydestä kehyskaudella. Perusrahoituksen vaje on merkittävä, yli 20 miljoonaa euroa, ja se edellyttää myöskin hallitukselta toimia. Tässä turvallisuustilanteessa meillä ei ole varaa siihen, että Rajavartiolaitos ajautuu lyhytnäköisiin leikkauksiin. Olisinkin kysynyt vastuuministeriltä: miten hallitus aikoo tässä turvallisuustilanteessa turvata Rajavartiolaitoksen resursit, kun huolta tästä on painavasti ilmaistu?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Zyskowicz.

14.09 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! Tätä lakia koskevassa oikeudellisessa ja poliittisessa keskustelussa on ytimeltään kyse seuraavasta: tuleeko demokraattisella oikeusvaltio-Suomella olla tarvittaessa mahdollisuus torjua sellaista toimintaa, jossa vihamielinen naapurivaltio, eli Venäjä, väärinkäyttää kansainvälisiä sopimuksia, siis väärinkäyttää kansainvälistä oikeutta ja hyväksikäyttää kolmannen maan kansalaisia niin sanottuina turvapaikanhakijoina, pyrkii painostamaan, horjuttamaan tai hämmentämään Suomea tai Suomen kautta muita unionin jäsenmaita? Vastaukseni on yksiselitteinen, ”kyllä”. Se on sekä poliittinen että oikeudellinen vastaukseni. Vastakkainen näkemys tarkoittaisi sitä, että Venäjä saa itse päättää, missä tarkoituksessa työntää tänne kolmannen maan kansalaisia, minkä määrän, milloin, keitä ja niin edelleen. Se olisi täysin kestävätilanne.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Nikkanen.

14.10 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan, niin kuin edellisissäkin puheenvuoroissa ja ministerin puheenvuorossa todettiin, meidän turvallisuustilanne itärajalla ei ole erityisemmin muuttunut sitten viime kesän, kun tämä poikkeuslaki säädettiin. Tämä poikkeuslaki on myöskin toiminut ehkä juuri sellaisena toimenpiteenä, mihin se oli tarkoitettukin, eli ennalta ehkäisevänä toimenpiteenä, ja näin myöskin raja on pysynyt suhteellisen rauhallisena. Sitä myötä myöskin on tietysti selvää, että nyt kun vuosi tulee täyteen tässä, vuoden määräaika tulee täyteen, niin tämä asia on tuotava uudelleen eduskunnan käsittelyyn.

Haluaisin kanssa nostaa esiin tämän saman huolen, mitä kollega Peltonen tässä vieressä, eli tämän Rajan rahoitus, ja toivoisin myös vastausta ministeriltä tähän. Tätä huolta Rajan rahoituksesta on nostettu esiin valtiovarainvaliokunnassa ja myöskin hallintovaliokunnassa ihan yli puoluerajojen yksimielisesti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Hanna.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

14.11 **Hanna Räsänen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskusta antoi viimeksi tukensa tälle rajalaille, ja keskusta tulee antamaan tukensa myös nytten tälle rajalaille. Pidämme erittäin hyvänä myös sitä, että nyt tämä laki tuli eduskuntaan ajoissa, joten meillä on tarpeeksi aikaa tätä käsitellä.

Toki myös hallitukselle heitän viestiä siitä, että olisi hyvä, että nyt koko eduskunta saataisiin mahdollisimman hyvin tämän lain taakse, koska meillä ei todellakaan ole varaa siihen, että tästä käydään täällä salissa poliittista keskustelua tai että olisi pientäkään riskiä siitä, että tämä laki ei etenisi. On erittäin tärkeää, että lähetämme viestin rajojen ulkopuolelle, että Suomeen ei tulla laittomasti ja Suomea ei käytetä hybridioperaatioissa.

Myös jaan tämän huolen, mitä täällä on kuulunut Rajan resursseista. Sieltä on tullut viestiä, että he haluavat puolustaa Suomen rajoja ja tehdä työnsä parhaalla tavalla, mutta rinnastaisin Rajan resurssit Puolustusvoimiin, eli kaikki se, mitä sinne tarvitaan lisäresursseja, on myös heille annettava.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Keto-Huovinen.

14.12 **Pihla Keto-Huovinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka itärajan tilanne on tällä hetkellä vakaa, on turvallisuustilanne edelleen Euroopassa jännitteinen eikä nopeita muutoksia parempaan ole odotettavissa. Rajaturvallisuuslaki on toiminut ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä, eikä sitä ole vielä toistaiseksi aktivoitu, hyvä niin. Nopeisiin muutoksiin on kuitenkin varauduttava ennalta, sillä olemme auttamattomasti myöhässä silloin, kun tilanne on jo päällä.

Suomella on suvereenina valtiona oikeus päättää itse omista rajoistaan ja velvollisuus huolehtia kansalaisistamme ja turvallisuudestamme. Venäjä käyttää oikeudellisia keinoja sotilaallisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Tähän toimintaan meidän tulee vastata poikkeuslailla, jonka taustalla ei ole pyrkimys irtautua kansainvälisten sopimusten soveltamisesta vaan halu varautua vakavaan ja poikkeukselliseen tilanteeseen, jota nykyinen EU-sääntely ja kansainväliset sopimukset eivät toistaiseksi tunnista. Oikeusvaltion on suojeltava itseään.

Vielä lopuksi kiitos ministerille asian nopeasta tuomisesta eduskuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman.

14.13 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ikävä tosiasia on, että syyt, joiden takia tätä rajaturvallisuuslakia tarvitaan, eivät ole poistuneet mihinkään. Meillä on naapurissa aggressiivinen ja arvaamaton Venäjä, joka on valmis käyttämään ja jatkamaan hybriditoimintaa lähialueillamme, eikä turvallisuustilanne lähialueilla ole helpottunut — voi sanoa, että kun viimeisen vuoden ajalta katsoo, niin ehkä jopa päinvastoin. Siksi rajamme turvallisuudesta huolehtiminen on yhtä ajankohtaista kuin vuosi sitten, ja voi sanoa, että jossain määrin tämä turvallisuustilanne on pahentunut.

Arvoisa puhemies! On tärkeätä, että eduskunta käsittelee huolellisesti valiokunnissa tämän hallituksen esityksen.

Arvoisa puhemies! Olisin myös yhtynyt näihin kysymyksiin näistä rajaresursseista. Nyt hän tässä on tullut uutta tehtävää, uutta koulutettavaa Rajavartiolaitokselle, ja tänne eduskuntaan on tullut huolta näistä resursseista. Ministeri, voitteko taata, että rajaviranomaisten resurssit tässä tilanteessa turvataan?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen.

14.14 **Mira Nieminen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lain jatkaminen vuoden 26 loppuun asti on perusteltu ja ennen kaikkea välttämätön ratkaisu Suomen turvallisuuden kannalta. Rajaturvallisuus ei ole hallinnollinen yksityiskohta, se on kansallisen turvallisuuden perusta. Kun ulkovoimien taholta pyritään vaikuttamaan poliittisiin päätöksiin, horjuttamaan yhteiskuntaa tai jakamaan kansaa, rajojen hallinta nousee ensimmäiseksi puolustuslinjaksi. Suomen rajaviranomaiset ovat johdonmukaisesti korostaneet, että välineellistetty maahantulo ei ole pelkkä uhkakuva. Se on todellisuutta, ja tämän todellisuuden ovat jakaneet Puola ja Liettua rajoillaan konkreettisesti ja nähneet, miten voimallisesti hybridivaikuttamista voidaan tehdä ja kokea.

Nämä tilanteet eivät ratkea siis tavanomaisilla viranomaistoimilla tai perinteisillä turvapaikkamenettelyillä. Ne vaativat poikkeuksellisia mutta tarkasti rajattuja keinoja, juuri sellaisia, joita tämä laki mahdollistaa.

Turvallisuus ei siis ole pysyvä tila. Se on jatkuvaa toimintaa, ennakointia ja päätöksentekoa. Kiitos sisäministerille asian tuomisesta saliin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen.

14.15 **Petri Honkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten tuossa kuultiin, keskusta tukee tätä hallituksen esitystä. Hallituksen vastuulla on huolehtia suomalaisten turvallisuudesta, ja on hyvä, että tämä esitys nyt on meidän käsittelyssämme täällä — kiitos siitä.

Tässä hallituksen esityksen ja aikaisemminkin hyväksytyn lain perusteluissa aivan keskeisessä roolissa on ulko- ja turvallisuuspoliittinen tilannekuva ja siihen liittyvä informaatio. Nyt kun on näin, että tämä informaatio on isolta osin salaista, niin olisikin tietysti aivan tärkeää, että kansanedustajat pääsisivät siitä osallisiksi. Keskustan eduskuntaryhmä on hallitukselta ja turvallisuusviranomaisilta tätä informaatiota ja tietoa saanut, ja toivonkin, että kaikki ryhmät tätä tilaisuutta myöskin käyttäisivät hyväkseen, koska se myös saattaa muuttaa ajattelua.

On syytä kaikkien ymmärtää tämä, että tällä esityksellä ei torjuta ihmisten maahan-tuloa vaan toisen valtion Suomeen kohdistamaa vaikuttamista. Tätä Suomen pitää torjua, ja uskoaksemme tällä esityksellä sitä pystytään torjumaan tehokkaasti, kuten nyt menneen vuodenkin aikana.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen.

14.17 **Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käännytyslakia koskeva hallituksen esitys oli viime vuonna Suomen perustuslain, EU-oikeuden ja kansainvälisten sopimusten vastainen, ja siksi vihreät päätyivät silloin äänestämään sitä vastaan. Nyt, niin kuin ministerikin totesi, tänne tuotu hallituksen esitys on saman sisältöinen, ja sen takia ongelmatkin ovat samat, samoin myös johtopäätös.

Viimekesäisessä keskustelussa yhtenä perusteluna käännytyslain puolesta esitettiin, että se laki säätämällä voitaisiin avata raja. Esimerkiksi panin merkille, että edustaja Lindtman totesi, että nyt meni eteenpäin laki, jolla voidaan mahdollistaa rajan avaaminen niin, että nykytilanne, jossa edes heikot eivät pääse hakemaan turvapaikkaa, muuttuu. Nyt kuitenkin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

on selvää, että rajaa ei avata eikä olla avaamassa, ja kysyisinkin: onko tätä perustetta silloin syytä arvioida uudelleen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo.

14.18 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansallinen turvallisuus on mahdollista yhteensovittaa ihmisoikeuksien kunnioittamisen kanssa. Tämä on se viesti, jota käytettiin vasemmistossa vuosi sitten, ja se pätee yhä. Vasemmistoliitto puolustaa johdonmukaisesti oikeusvaltiota, perustuslakia ja ihmisoikeuksia eikä voi siksi kannattaa näiden kanssa räikeässä ristiriidassa olevaa käännetyislakia. Turvapaikanhaun estävä käännetyislaki on yksiselitteisesti perustuslain, ihmisoikeussopimusten ja EU-oikeuden vastainen samoista syistä kuin se oli vuosi sitten.

Eduskuntaa ja oikeusvaltiota testataan nyt uudestaan. Viimeksi perustuslain ja asiantuntijoiden yli käveltiin perustuslakivaliokuntaa myöten. Toivottavasti tällä kertaa muutenkin kuin vasemmistoliitto ja vihreät nousevat puolustamaan oikeusvaltiota ja Suomen perustuslakia. [Petri Hurun välihuuto] Hallituksen perusteluvelvollisuus on jopa suurempi nyt, kun pitäisi perustella sekä lain välttämättömyys uudelleen nykyisessä tilanteessa että voimassaolon jatko vielä alkuperäistä pidempään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Werning.

14.19 Paula Werning sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille asian hyvästä esittelystä.

Voimme todeta, että tässä on kyse Suomen kansallisesta turvallisuudesta ja täysivaltaisuudesta. Meidän tulee olla varautuneita tulevaan, ja meillä tulee olla mahdollisuus puolustautua myös hybridivaikuttamista vastaan. Turvallisuustilanne ei ole helpottunut. Venäjän hybriditoiminta sen kun jatkuu. Tästä syystä lain jatkaminen on perusteltua, mutta sen käyttö on rajattava tarkasti vain aidosti poikkeuksellisiin tilanteisiin, kuten sen tarkoitus onkin.

Olen valmis kannattamaan hallituksen hyvää esitystä ja uskon, että eduskunta käsittelee sen asianmukaisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

14.20 Rami Lehtinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän lain jatkon merkitys sisäisen turvallisuutemme kannalta on tärkeä. Laki luo viranomaisille riittävät työkalut välineellistetyn maahantulon estämiseksi. Tästä laista puhuttaessa on hyvä tunnistaa se tosiasia, että kyse on nimenomaan suomalaisten turvallisuudesta. Siksi lakia on jatkettava nyt keskeytyksettä. Jos lakia ei jatketa, niin mahdollisuus reagoida välittömiin turvallisuusuuhkiin on huomattavasti heikompi.

Lausuntopalautteen perusteella krp on tunnistanut 2023 itärajalla olleen ilmiön yhteydessä henkilöitä, jotka mahdollisesti aiheuttavat vaaraa Suomen turvallisuudelle. Siksi meidän on turvauduttava kaikissa tilanteissa kaikkiin mahdollisiin keinoihin, jotta me voimme tämän ilmiön jatkossa estää. Myös muut Euroopan maat ovat valmistelleet vastaavanlaisen lain tekemistä, ja siitäkin näkökulmasta voidaan todeta, että tämä laki on erittäin edistysellinen ja myös merkityksellinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ingo.

14.21 **Christoffer Ingo r** (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Då riksdagen i fjol behandlade den här lagen stod Finland inför en allvarlig situation. Ryssland hade börjat använda asylsökande som påtryckningsinstrument mot Finland vid östgränsen, och situationen vid gränsen har enligt vad vi och våra myndigheter vet inte förändrats. Anfallskriget i Ukraina fortgår och Ryssland har fortsatt sin aggressiva retorik mot Finland, mot EU och mot väst.

Hallitus esittää tämänhetkisten arvioiden perusteella jatkoa rajaturvallisuuslakiin, jotta rajan turvallisuus saadaan ylläpidettyä tarvittavalla tasolla. Lain sisältö ei ole muuttunut, eikä oikeudellisessa viitekehityksessä ole tapahtunut asiaan vaikuttavia muutoksia. Edellytykset löytyvät siis lain säätämiseksi, kun tilanne itärajan toisella puolella on pysynyt muuttomattomana.

Ärade fru talman! En förlängning av gränssäkerhetslagen är nödvändig för att trygga landets säkerhet.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

14.22 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvokas rouva puhemies! Kansallinen turvallisuus ensin. Tässä esityksessä ei ehdoteta sisällöllisiä muutoksia lakiin, ehdotetaan vain sen voimassaolon jatkamista. Tämä on perusteltua. Laki on edelleen välttämätön, koska mikään olosuhteissa ei ole muuttunut niin, että turvallisuudestamme voisi tinkiä.

Rajaturvallisuuslain erityinen lisäarvo on siinä, että se antaa meille mahdollisuuden reagoida nopeasti ja päättäväisesti tilanteessa, jossa toinen valtio pyrkii vaikuttamaan Suomeen ihmisten liikkuttamisen kautta. Erittäin tärkeää on myös huomata, että rajaturvallisuuslain käyttäminen on rajattua, määräaikaista ja korkean kynnyksen takana, silti se on ennen kaikkea tehokas.

Kiitos ministerille hyvästä valmistelusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

14.23 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Välineellistetyn maahantulon torjumiseksi tarkoitettu laki on aivan erinomainen laki, ja se on osoittanut toimivuutensa, koska rajalla on ollut rauhallista, kun toisella puolella rajaa tiedetään, mikä on menettely. Jotta voimme turvata Suomen kansalaisten turvallisuuden tässä maassa, on valtion pidettävä huoli siitä, että lainsäädäntö on ajan tasalla, ja valtion nimenomainen tehtävä on suojella Suomen kansalaisia.

Kaikki me tiedämme, että tuolla itärajan takana tätä operaatiota pyörittävät osittain myös rajaviranomaiset — ja paljon muutakin semmoista porukkaa, mikä ei ole kunniaksi sille kansalle eikä kenellekään. Meidän rajamme vartijat tarvitsevat voimassa olevan lainsäädännön, jolla he voivat suojata suomalaisten ihmisten turvallisuutta tuolla rajoilla.

Tämä on äärimmäisen tärkeä asia. On pidettävä mielessä koko ajan se, että tilanne rajoillamme ei Venäjän Ukrainaan hyökkäämisen jälkeen ole muuttunut ollenkaan turvalli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

semmäksi. Kaikki jatkuu ennallaan, ja sen tautta meidän pitää olla valmiina ja pitää lainsäädäntö ajan tasalla, mitä olemme kiitettävästi tehneetkin. [Puhemies koputtaa] — Kiitoksia ja sitten erikoiset kiitokset ministerille asiassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen.

14.24 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on tässä aito dilemma olemassa eli vihamielistä valtiollista vaikuttamista tämän välineellistetyn turvapaikkaprosessin myötä. Tämä on turvallisuusongelma meidän rajoillamme, ja siksi tätä rajalakia on ainakin perusteltu juuri siitä lähtökohdasta.

Yhtä lailla rajan pysyvä kiinniolo on ihmisoikeusongelma. Se, että raja on nyt vakaa ja rauhallinen, kuten täällä sanottiin, ei kai ensisijaisesti johdu tästä rajalaista vaan siitä, että tämä raja on kiinni, mikä tehdään rajavartiolaitain 16 §:n pohjalta. Mutta onko ongelma juuri siinä, että rajavartiolaitos ei mahdollista sitä rajan avaamista, kun tämä välineellistetty turvapaikkapolitiikka eli vihamielinen vaikuttaminen on siellä takana? Siksi meillä on tämä rajalaki nyt otettu käyttöön. Sen takia kysyn ministeriltä sen aidoimman kysymyksen: onko tätä viitekehystä ajatellen taustalla rajalain ydintavoite siinä, että se mahdollistaisi rajan hallitun avaamisen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskinen.

14.25 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeusvaltion puolustamisessa tarvitaan välillä poikkeustoimiakin, ja Suomessa valtiosääntö mahdollistaa poikkeuslain käytön mielellään rajatusti sekä ajaltaan että soveltamisalaltaan, ja näinhän tässä rajaturvallisuuslain tapauksessa on ollut kyse.

Vuoden aikana on muutoksia tapahtunut sikäli, että tällainen kansainvälinen ymmärtämys sille, että näitä kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia voidaan tulkita toisin, kun ilmiöt ympärillä muuttuvat, on lisääntynyt. Siinä mielessä on tärkeitä, että Suomi myös tällä jatkolainkierroksella mahdollisimman tarkasti katsoo, miten tämä sopeutuu, miten on sopeutettavissa parhaiten myös näihin kansainvälisiin normeihin, valvontaelinten lausuntoihin ja niin edelleen. Tämä tarvitsee huolellisen tarkastelun perustuslakivaliokunnassa, ja sitten tarvitaan myöskin valmistautuminen resurssein siihen, että jos tätä joudutaan käyttämään, niin on valmiudet saada niin koulutettuja kuin riittävä määrä asiantuntevia rajamiehiä sinne paikalle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Vestman.

14.26 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On pidettävä viisusti mielessä, mistä tässä laissa on kysymys. On tarkoitus torjua Venäjän valtiollista vaikuttamista, yksin Venäjän viranomaisten kontrolloimaa siirtolaisten käyttämistä aseena Suomea vastaan, ennalta estää ja torjua vihamielistä toimintaa, joka voi vakavasti vaarantaa Suomen täysivaltaisuuden ja kansallisen turvallisuuden. Viime kädessä kysymys on tosiaan siitä, annetaanko tälle vihamieliselle vieraalle valtiolle, joka ei itse noudata kansainvälistä oikeutta ja joka käy hyökkäyssotaa Euroopassa, oikeus tosiasiallisesti päättää Suomen ulkorajojen kontrollista ja siitä, ketkä Suomeen voivat tulla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

Suomen, vahvan oikeusvaltion, vastaus tähän oli viime kesänä huolellisen eduskuntakäsittelyn jälkeen ennalta lailla säätää perustuslain säätämisyjärjestyksessä välttämättömistä toimivaltuuksista tämän vaaran torjumiseksi. Tämä oli vahvan oikeusvaltion vastaus. Tälläkin kertaa laki käsitellään täällä eduskunnassa varmasti huolellisesti, ja perustuslakivaliokunta tekee oman arvionsa. Pyydän, että lain vastustajat lopettavat oikeusvaltion ja perustuslain käyttämisen keppihevosena tämän lain vastustamiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

14.28 Joakim Vigelius ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen rajoista päättää Suomi, ei Venäjä. Rajat ovat meidän kansallisen turvallisuutemme perusta, ja myös tämä laki edistää sitä. Emme halua ajaa Suomea siihen samaan tilanteeseen, mihin esimerkiksi Puola ja Baltia ovat joutuneet, eli että Venäjä ja Valko-Venäjä ovat puskeneet kymmeniätuhansia, jopa yli satatuhatta rajanylitystapausta, Puolan ja Baltian rajoille, siis siirtolaisia kehitysmaista ja kolmansista maista näiden autoritääristen maiden, Valko-Venäjän ja Venäjän, myötävaikutuksella nimenomaan paitsi loukkaamaan Puolan ja Baltian rajoja myös pyrkimyksenä aiheuttaa sisäpoliittisia ja toisaalta myös ulkopoliittisia ongelmia näille maille. Me emme voi Suomea antaa tällaisen tilanteen kehittyä omille rajoillemme, ja siksi me pyrimme ottamaan takaisin kontrollin rajoistamme itsellemme, mitä tulee rajan sulkemiseen mutta myös sen rajasulun aktualisoimiseen siinä tilanteessa, että Venäjä yrittäisi meidän rajojamme koetella.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen.

14.29 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP on sitoutunut ihmisoikeuksiin ja oikeusvaltioon, ja niin se on, että tarvitsemme lain, jolla voimme suojautua vihamieliseltä vaikuttamiselta. Täytyy muistaa, että tämän rajaturvallisuuslain jatkon takana on Venäjän vihamielinen vaikuttaminen eikä turvallisuustilanne ole vuoden aikana muuttunut ainakaan yhtään paremmaksi. Päinvastoin me seuraamme päivittäin Venäjän häikäilemättömiä iskuja Ukrainassa siviilikohteisiin. Tiedämme, mihin Venäjä pystyy. Se pystyy välineellistämään turvapaikanhakijoita ja aiheuttamaan kaaoksen ja vakavan turvallisuusriskin Suomen itärajalle, ja lailla tämän maan on voitava tarvittaessa suojautua.

SDP tiedostaa oman vastuunsa tilanteessa, jossa lain läpimeno vaatii eduskunnassa hyvin laajan enemmistön, mutta haluamme myös käsitellä tämän lain huolellisesti. Me tulemme käymään tämän eduskuntaryhmässämme lävitse, ja toivomme, että myös eduskunnan valiokunnissa tämän lain käsittely saa sen tarvitseman ajan. Ja, rouva ministeri, me toivomme myös, että Rajavartiolaitoksella on riittävät resurssit huolehtia siitä, että itärajalla on tarvittava sen turvallisuuden takaamiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

14.30 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tässä on todettu, tämä laki on samansisältöinen kuin edellinenkin, ja siinä mielessä se sisältää myös ne samat keskeiset ongelmat liittyen esimerkiksi kansainvälisiin sopimuksiin ja EU-oikeuteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

Olisin tässä kohtaa nostanut esiin oikeuskanslerin lausunnon. Oikeuskansleri on nostanut esiin erinäisiä puutteita tässä esityksessä, joihin ei ole kuitenkaan vastattu tai jotka on toteutettu vain osittain, ja olisinkin kysynyt ministeriltä tässä kohdin näihin kantaa. OKA on katsonut, että tämä lain käyttöönottokynnys asetettaisiin jopa korkeammalle kuin lakia alun perin annettaessa tehtiin, ja myös kiinnittänyt huomiota siihen, miten eduskunnan informointi ja osallistumisen turvaaminen lain käyttöönottoa koskevan päätöksen tekoon varmistetaan. Myöskään vastausta tai muutosta ei ole tullut siihen, kun OKA on todennut, että olisi perusteltua arvioida uudelleen lakiin sisältyvää oikeusturvamenettelyä ja sitä, turvaako se säädettyssä muodossa konkreettisessa tilanteessa perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Riipi.

14.31 Mika Riipi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansallisella turvallisuudella ei voi tehdä politiikkaa, ja pidänkin erinomaisena asiana, että hallitus on ripeästi tuonut tämän lain jatkoon eduskunnan käsittelyyn. Maailmanpoliittinen tilannehan on nyt ehkä jopa vielä kimurantimpi kuin se oli viime kesänä, ja viime kesänä käytiin kuitenkin hyvin huolellinen käsittely tämän lain sisällöstä, perusteista ja tarpeellisuudesta. Nyt kun tässä on kyseessä jatkoajan myöntäminen, niin vahvasti näen, että tämä pitää meillä edelleenkin tässä talossa saada eteenpäin. Olen omalta osaltani valmis tukemaan tätä lakia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Limnell.

14.32 Jarno Limnell kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä nyt on syytä puhua suoraan. Venäjä käy hybridisotaa Suomea ja länsimaita kohtaan tänäkin päivänä, ja keinot ovat hyvin moninaiset. Tällä laaja-alaisella ja pitkäkestoisella hybridisodankäynnillä Venäjä pyrkii pysyvästi heikentämään Suomea, Euroopan unionia ja Natoa ja pyrkii sisäisesti meitä hämmentämään, jolloin parasta on olla hämmentymättä. Venäjän hybridivaikuttamisen voi arvioida lähiaikoina muuttuvan entistäkin aggressiivisemmäksi.

Tämä välineellistetty maahantulo on osa, yksi keinovalikoima Venäjän hybridityökalupakissa, jolla Venäjä pyrkii vaikuttamaan, ja tätä kykyä Venäjä ylläpitää niin Suomea, Puolaa kuin Baltian maitakin kohtaan. Kuten tiedämme, tilanne voi muuttua Suomen itärajalla hyvinkin nopeasti. Peruste lain voimassaolon jatkamiselle on edelleen voimassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Väättäinen.

14.33 Tuula Väättäinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minusta on tärkeää, että hallitus on tuonut tämän lain jo tässä vaiheessa eduskuntaan. Niin kuin on monta kertaa todettu jo tänään, tilanne rajalla ei ole muuttunut yhtään helpommaksi siitä, kun viimeksi rajalaki säädettiin, mutta nyt on tietysti tärkeää, että valiokunnilla on mahdollisuus ja työrauha, joita täytyy jopa melkein vaalia, jotta valiokunnat voisivat mahdollisimman laajasti kuulla asiantuntijoita.

Minäkin olen huolissani Rajavartiolaitoksen rahoituksesta. Tiedämme, että siellä on vajetta jo perusrahoituksesta, ja toivoisin, että ministeri suhtautuisi tähän sillä pieteetillä, että Rajavartiolaitos saisi lisärahoitusta, jotta he onnistuvat rajalla valvontatyössään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kari.

14.34 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hienoa, että jo tässä eduskunnan lähetekeskustelun aikana olemme tässä salissa varsin yksimielisiä rajalain tarpeellisuudesta ja että myös keskustelussa nousevat Rajavartiolaitoksen resurssit. Yksi hienoin osa tätä kansanedustuslaitosta on asiantuntijoiden kuuleminen, kun kuulemme turvallisuusviranomaisia muun muassa nyt tästä rajalain jatkosta mutta noin laajemminkin tästä turvallisuustilanteesta. Tämän vuoden aikana turvallisuustilanne ei nimenomaan viranomaisten näkökulmasta katsottuna ole mennyt parempaan suuntaan, päinvastoin huonompaan. Eduskunnassakin on useita turvallisuusvaliokuntia, joissa näitä asioita tiiviisti käsitellään.

Haluan nostaa, arvoisa ministeri, nämä Rajavartiolaitoksen resurssit kokonaisuutena. Kriisi- ja poikkeusaikoina Rajavartiolaitos on osa puolustustamme ja puolustusvoimia. Millä tavoin, arvoisa ministeri, pitäisi nostaa budjettikeskustelussa, mahdollisesti puoliväliiressä, Rajavartiolaitoksen resurssit Puolustusvoimien resurssien rinnalle? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Pauli.

14.35 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomella on oikeus puolustaa itseään, ja oikeusvaltiolla on lupa ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin, jotka ovat vaaran torjumiseksi välttämättömiä. Tämän on myös perustuslakivaliokunta todennut.

Mikä on suuri kuva turvallisuustilanteesta? 1) Sota Ukrainassa jatkuu, 2) Euroopan turvallisuustilanne on historiallisen epävakaa ja vaarallinen, 3) Venäjän hybridivaikuttamisen keinot ovat laajasti käytössä, ja 4) maahantulon välineellistäminen on yksi niistä keinoista, joilla voidaan pyrkiä vaikuttamaan Suomen ja EU:n turvallisuuteen sekä yleiseen järjestykseen. Olemme vastuussa EU:n itärajasta.

Kiitan ministeriä asian valmistelusta ja esittelystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eerola.

14.36 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten ministeri itse ja moni muukin tässä salissa jo aiemmin totesi, niin itärajan takana ei mikään ole sillä tavoin muuttunut, että meidänkään tarvitsisi nyt voimassa olevaa käytäntöä muuttaa, vaan tarvitsee jatkaa sitä esityksen mukaan ainakin sinne ensi vuoden loppuun saakka. Se, että me aikanamme saimme tämän lain aikaan, oli hyvä asia, ja pelkästään tieto siitä, että meillä on tarpeen vaatiessa tällainen työkalu käytössämme, on osoittanut toimivuutensa.

Suomen turvallisuus on tärkeämpää kuin mikään muu, ja siksi onkin erittäin hienoa ollut kuulla tämä lähes sataprosenttinen yksimielisyys tässä salissa tämän asian ympärillä. Mitään niitä kansainvälisiä mainehaittoja, saati mitään sanktioita, mitä jossain vaiheessa pelättiin tämän tuovan, ei tietenkään ole vielä tullut.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

14.37 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten täällä keskustan kollegat ovat tuoneet esille, keskusta tukee rajaturvallisuuslain voimassaolon jatkamista, ja on todellakin hyvä, että nyt ollaan hyvissä ajoin liikkeellä. Luotamme myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

tällä kertaa niin perustuslakivaliokunnan kuin hallintovaliokunnan tekemiin arvioihin tästä.

Rajalain voimassaolon jatkamisella säilytetään lisätyökalu vahvistaa rajaturvallisuutta, sisäistä turvallisuutta sekä Suomen itsenäisyyttä Venäjän mahdollisilta hybridioperaatioilta. Myös turvallisuusviranomaiset ovat pitäneet yksimielisesti lakia välttämättömänä.

Myös EU-säädöksessä korostetaan, että jokainen jäsenvaltio on velvollinen huolehtimaan sisäisestä turvallisuudesta, ja Suomi tulee varmasti tekemään omalta osaltaan tämän tehtävän.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kumpula-Natri.

14.38 Miapetra Kumpula-Natri sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunta edellytti myös tämän lain hyväksymisessä, että seurataan EU-lainsäädäntöjä ja koetaan myös tuoda ilmi sitä tilannetta, joka täällä on. Näin on menetelty. Me näemme, että maailmalla on ymmärrystä kaikkien Venäjän naapurimaiden tilanteen suhteen, koska Ukrainana on pahentuneessa tilanteessa, hyökkäykset ovat viime päivinä julmistuneet entisestään, eikä tässä lähialueellakaan uhittelu ole ollenkaan valitettavasti helpottunut, ehkä jopa päinvastoin on ollut tiivistynyttä toimintaa.

Tässä lainsäädännössä halutaan puuttua hybriditoimintaan ja olla valmiudessa ottamaan käyttöön samat toimet kuin kohta vanhentuva laki olisi mahdollistanut. Käyttöönottoa ei nyt ole vielä tarvinnut tehdä, koska raja on ollut kokonaan kiinni. EU:ssa on tullut voimaan laki, jossa ymmärretään toimia rajan sulkemiseksi, ja ennen kaikkea komission tiedonanto, joka lisää jäsenmaiden ymmärrystä siihen, että rajoilla voi olla myös hybridivaikuttamiseen ja vihamielisen valtion toimintaan tarvittavia keinoja käyttöön otettu kansallisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen.

14.40 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minusta on hyvä, että hallitus tuo tämän esityksen meille eduskuntaan, ja on hyvä, että tässä vaiheessa — viime vuonna keskustelimme tästä ajankohdasta. Kyllä minä luotan turvallisuusviranomaisten arvioon siitä, että tilanne rajalla on yhä jännitteinen ja Suomen kansallinen turvallisuus edellyttää tämän lain säätämistä.

Kaksi asiaa täällä on mainittu.

Resurssit: todellakin perusrahoituksesta puuttuu säännöllisesti tuo 20 miljoonaa euroa suurin piirtein, mikä estää Rajan pitkäjänteistä toiminnan suunnittelua sekä myös investointeja, ja toivon todella, että te pistätte tämän kuntoon.

Sitten Suomen ja EU:n ulkorajojen turvallisuudesta on huolehdittava yhdessä EU:n kanssa, kuten täällä on EU:hun viitattukin. Kysyisin ministeriltä, kuinka hallitus vaikuttaa EU:ssa yhteisten rajaturvallisuutta parantavien ehdotusten ja lainsäädännön osalta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen.

14.41 Jorma Piisinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä on erittäin tärkeä laki Suomen turvallisuuden kannalta. Suomen on näissä yhä hankalammissa oloissa pystyttävä tehokkaasti ylläpitämään kansallista turvallisuutta ja suojaamaan perus- ja ihmisoikeuksia kokonaisuutena ja tasapainoisella tavalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

Eduskunnan oikeusasiamies on todennut, että hänellä ei ole perusteita kyseenalaistaa tarvetta lain voimassaolon jatkamiselle. Se, mitä oikeusvaltiossa voidaan vallitsevassa tilanteessa tehdä, on juuri se, että laissa säädetään oikeasuhteisista toimivaltuuksista, joita etukäteen arvioituna voidaan pitää välttämättöminä vaaran torjumiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys vastaa juuri tähän tarpeeseen. Kiitos ministeri Rantaselle tämän esityksen tuomisesta meille tänne eduskuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jäntti.

14.42 **Aleksi Jäntti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on oltava lainsäädäntö, jonka puitteissa rajoillamme toimivat viranomaiset voivat tehdä työtään tarvittaessa jopa voimakeinoihin turvautuen. Emme voi olettaa, että viranhaltijamme lähitisivät tiukan paikan tullen kansalaistottelemattomuuden tielle, kuten asekatkijat aikanaan vaaran hetkellä tekivät. Rajaturvallisuuslain tavoitteena on torjua tehokkaasti Suomeen kohdistettavaa painostamista ja vahvistaa rajaturvallisuutta.

Oikeusvaltio on arvokkainta, mitä meillä on. Oikeusvaltio on niin arvokas, että sitä on puolustettava jopa omia lakejamme sekä kansainvälisiä sopimuksia itsellemme edullisesti soveltaen. Kun toisessa vaakakupissa on kansallinen turvallisuus ja toisessa perusoikeuksien sisällöllinen, ajallinen ja alueellinen rajaaminen, valinnan ei pitäisi olla vaikea. Turvallisuus on kaikkein tärkein. Viisas valitsee kahdesta pahasta aina pienemmän.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen.

14.43 **Riitta Mäkinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Rajaturvallisuuslaki säädettiin eduskunnassa viime kesänä vastauksena Venäjän hybridivaikuttamiseen välineellistetyn maahantulon muodossa. Vuoden aikana ympäröivä turvallisuustilanteemme ei ole millään muotoa tasaantunut, vaan päinvastoin reaali maailman esimerkit osoittavat, että Venäjä on aktivoitunut monin eri tavoin, oli kyse sitten toiminnasta meri-alueilla, maarajoilla tai verkossa.

Olen luottavainen sen suhteen, että eduskunta korkeimpana valtiovallan käyttäjänä arvioi esityksen huolellisesti, ja on hyvä, että nyt meillä on siihen myös asiallisesti varattuna aikaa. Me teemme Suomessa kaikki tarvittavat kansalliset ratkaisut oman turvallisuutemme vahvistamiseksi, mutta meidän tulee myös vaikuttaa Euroopassa yhteisten rajaturvallisuutta parantavien ehdotusten ja lainsäädännön aikaansaamiseksi, jotta Suomen ja EU:n ulkorajojen turvallisuus voidaan taata. Olisin kysynyt ministeriltä, minkälaista keskustelua tämän asian osalta tällä hetkellä käydään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan vielä neljä vastauspuheenvuoroa ja sen jälkeen sitten ministerin vastaus. Sitten siirrymme seuraavaan asiaan. Nämä neljä ovat Eskelinen, Malm, Rasinkangas ja Aalto-Setälä. — Eskelinen.

14.44 **Seppo Eskelinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itärajan turvallisuustilanne todellakaan ei ole muuttunut. Hybridivaikuttaminen Itämerellä ja Itä-Suomen lentoliikenteeseen on jatkuvaa. On aivan perusteltua, että Suomen kansallisen kokonaisturvallisuuden näkökulmasta rajalain jatko hyväksytään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

Samaan aikaan, kun teemme päätöksiä, on kyllä syytä nostaa, niin kuin useassa puheenvuorossa täällä, Rajavartioston resurssit. Tässä on vaara, että tässä hurjassa puolustusmenojen kasvuhypeessä Rajavartiolaitos jää vähän jalkoihin. Sitten kun puhutaan vielä satojen miljoonien pohjoisen sotilaallisen liikkuvuuden rahoituksesta, niin on muistettava, että meillä on 1 300 kilometriä tuota itärajaa, 1 300 kilometriä. Aika vähän puhutaan siitä. Tällä hetkellä raha ohjautuu ihan muualle. Resurssit on todellakin laitettava kuntoon. Rajavartiolaitokselle on kyllä annettava kiitos niistä laajoista toimista, miten he ovat kouluttaneet ja kouluttautuneet henkilöstön osalta tähän hybridivaikuttamiseen ja uusiin toimintatapoihin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Malm.

14.46 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä, kuten täällä on tänään jo moneen otteeseen todettu, Venäjä käy aggressiivista hyökkäyssotaa edelleen Ukrainassa. Päivä päivältä se tuntuu olevan entistä hurjempaa. Mutta samaan aikaan, kun Venäjä käy hyökkäyssotaansa Ukrainassa, se myöskin härkkii kaikilla erilaisilla tavoilla myös muuten. Muun muassa tätä verkossa tapahtuvaa vaikuttamista, somen hyväksikäyttämistä ja osittain varmasti myöskin vaalivaikuttamista on ollut liikkeellä.

Sen takia se, mihin me voimme vaikuttaa ensisijaisesti, on tietenkin rajojemme turvallisuus. Itse olen sitä mieltä, että tässä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa valtavaa muutosta parempaan ei kyllä ole tapahtunut vaan se, mitä voidaan tehdä sen eteen, että rajoilla tilanne pysyykin rauhallisena, on tehtävä. Mutta nimenomaan siitä, että resursseja, kalustoja ja teknologiaa on myös jatkossa Rajavartiolaitoksen käytettävissä, kannamme koko puolueena huolta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä.

14.47 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olemme tänään käyneet hyvin fiksua, syvällistä keskustelua Suomen turvallisuudesta. On hyvä ymmärtääkin se, miksi tätä lakia halutaan jatkaa. Venäjä käy sotaa, konventionaalista sotaa, Ukrainassa juuri tällä hetkellä, kun tässä istumme, ja meitä länttä kohtaan hybridisotaa, johon kuuluu myöskin välineellistetty maahanmuutto. On ilmiselvää, että tätä lakia pitää jatkaa, ja on hienoa, että suurin osa täällä on sitä mieltä.

On myöskin huomioitava, että viime kesänä odotimme suurta kansainvälistä mainehaittaa ja huomiota tästä meidän käyttäytymisestämme. Sellaistahan ei ole tullut. Kyllä muutkin länsivaltiot ovat ymmärtäneet, että me teemme niin kuin oikeusvaltion kuuluu tehdä. Perustuslaillisessa järjestyksessä suojaamme suomalaisten turvallisuutta, ja näin tulee tehdä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] Kiitos ministerille.

Itse olen kyllä sitä mieltä, että tämä ei edellytä niin valtavan pitkää käsittelyä tällä kertaa, koska me tiedämme täsmälleen, mitä on tapahtunut, ja mikään näistä muuttujista ei ole muuttunut paitsi se, että Venäjä on vielä suurempi uhka. [Mauri Peltokangas: Erinomainen puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja vielä edustaja Rasinkangas.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

14.48 Merja Rasinkangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Rajaturvallisuuslain jatkaminen vuoden 2026 loppuun on välttämätöntä. Meidän tulee huolehtia siitä, että Suomen rajaturvallisuus ei vaarannu missään tilanteessa. Rajaturvallisuuslaki on myös merkki ulospäin siitä, että meitä ei voida painostaa välineellistetyllä maahantulolla. Ennen kaikkea rajaturvallisuuslaissa on kyse siitä, että suomalaisten turvallisuus, kansainvälinen itsemääräämisoikeus sekä viranomaisen kyky tehokkaaseen rajavalvontaan varmistetaan.

Arvoisa puhemies! Turvallisuusympäristö on edelleen sen kaltainen, että rajaturvallisuuslakia on syytä jatkaa. Kiitos sisäministeri Rantaselle tärkeästä työstä Suomen ja suomalaisten turvallisuuden eteen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministerin vastaus. Riittääkö kolme minuuttia? [Mari Rantanen: Jos vähän enemmän!] — No niin, vähän enemmän, [Naurua] kymmenen sekuntia. [Naurua]

14.49 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies, kiitoksia! Aloitetaan siitä, että kansallinen turvallisuus on yhteinen asia, ja ilolla tietysti kuuntelen salin keskustelua siitä, että tätä lain jatkoa ollaan odotettu ja sitä ollaan valmiita tukemaan. Kuten täällä nyt on käynyt ilmi, eduskunta toki käyttää sen ajan ja käsittelee tämän huolella, mutta korostan vielä sitä, että muutoin lain sisältöön ei ole tehty muutoksia, muuta kuin tämä voimassaolon jatkaminen, ja siltä osin varmasti pääsette ripeästi eteenpäin. Itsekin toivoisin toki, että koko sali voisi seistä tämän lain takana, joka on täysin välttämätön meille suojataksemme omaa itsemääräämisoikeuttamme sekä kansallista turvallisuuttamme myös niissä tilanteissa, jos kohtaamme oikein vaikean tilanteen.

Sitten ehkä tästä termistöstä vähän haluaisin todeta, että perin usein kuulee, että silloin kun laista ei pidetä, niin tätä kutsutaan käännytyslaiksi, ja sitten kun katsotaan sitä tosiasiallista tarvetta, niin sitten tätä kutsutaan rajaturvallisuuslaiksi. Itse olen kyllä tämän viimeisen termin kannalla, mikä ehkä enemmän kuvastaa sitä, mistä tässä on kysymys.

Täällä kysyttiin sitä, minkä vuoksi raja-asemia ei voida avata ja minkä vuoksi tätä lakia ei voida käyttää ikään kuin niin, että ottaisimme tämän lain käyttöön ja avattaisiin rajat. Haluaisin muistuttaa, että eduskunta viimeksi käsitellessään tätä lakia totesi yksiselitteisesti, että tämä rajaturvallisuuslaki, jota nyt käsittelemme, on viimesijainen keino. Kaikkien muiden keinojen täytyy olla ensin käytössä, ja näin ollen tätä tietysti me kunnioitamme. Mitä tulee tällä hetkellä meidän rajanylityspaikkojen avaamiseen, niin viranomaisten arvio on edelleen se, että me emme sitä voi tehdä vaarantamatta omaa turvallisuuttamme, ja tähän on tyytyminen. Rajanylityspaikat on pidettävä toistaiseksi suljettuina tämän viranomaisarvion perusteella.

Sitten ehkä aivan lyhyesti totean, että tämä Euroopan komission tiedonanto oli kyllä siinä mielessä meille erinomaisen hyvä, että jos olette tutustuneet siihen, niin siellä käytetään kyllä hyvin samantyyppisiä termejä kuin tässä meidän laissamme. Komissio myös tunnustaa sen, että tietyissä tilanteissa valtion on voitava puolustaa omaa rajaansa, omaa kansallista turvallisuuttansa, myös tällaisilla poikkeuksellisilla toimilla, ja tämä on tietysti erinomaisen hyvä asia.

Ehkä sitten totean tähän: Vierailin Ukrainassa muutama viikko sitten, ja toki asia oli ehkä aiemminkin selvillä, mutta kun vierailin muun muassa siellä Valko-Venäjän rajalla ja tapasin heidän rajavartijoitaan, tapasin heidän palomiehiään, tapasin heidän poliisejaan,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

niin tavattoman tarkoin tuli selville se, että pelkästään nämä viranomaiset itse asiassa tämmöisessä sotatilanteessa ovat niitä, jotka ovat vastaamassa. Rajavartijat ottavat sen ensimmäisen aggressiivisen hyökkäyksen vastaan. Poliisit taistelivat Ukrainan kaupunkien kaduilla. Palomiehet vastasivat näihin seurauksiin, mitä hyökkäyksessä tuli. Ja sitten se, mikä siellä oli aivan ilmiselvää, on se, että siviiliväestön suojeleminen on kaiken a ja o tällaisessa tilanteessa.

Tästä pääsemme siihen, että kun täällä nostettiin Rajavartiolaitoksen resurssit ja myöskin puolustusmenot esiin, niin viime viikollahan hallitus piti tiedotustilaisuuden puolustusmenojen nostamisesta, valmistautumisesta irtautumiseen Ottawan sopimuksesta, mutta tuossa samassa yhteydessä onneksi näiden Ukrainan oppienkin myötä hallitus totesi myös sen, että tulemme nostamaan Rajavartiolaitoksen, suojelupoliisin, poliisin valmiusyksikön sekä siviilien suojelun osalta budjettia pysyvästi. — Kiitos. [Mauri Peltokangas: Erinomaista!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään tässä vaiheessa, ja asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.54.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 22.42.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 3 käsittelyä. — Siellä on ensimmäisenä edustaja Peltonen.

22.42 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon mukaan Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut perustavanlaatuisesti ja pitkäkestoisesti. Tällä hetkellä turvallisuusympäristömme on vakava, vaarallinen ja vaikeasti ennakoitava. Muutos Suomen turvallisuusympäristössä on seurausta Venäjän pitkäaikaisesta kehityksestä, jossa Venäjä pyrkii aggressiivisesti uudelleenrakentamaan Neuvostoliiton hajoamisen myötä menetettyä suurvalta-asemaa.

Ukrainassa Venäjä käy täysimittaista sotaa tavoitteitaan edistääkseen. Muualla Euroopassa Venäjä horjuttaa turvallisuutta ja harjoittaa painostamista toisenlaisin, viheliäisin keinoin. Tästä painostamisesta osansa on saanut myös Suomi. Suomi joutui Venäjän vihamielisen painostamisen kohteeksi talvella kaksi vuotta sitten. Vuonna 2023 alkanut rajaturvallisuuden vakava häiriötilanne ja välineellistetyin maahantulon uhka heijastelee kansainvälistä turvallisuustilannetta. Suomi joutui Venäjän häikäilemättömän hybridivaikuttamisen vuoksi uudenlaiseen tilanteeseen, mutta ei suinkaan yksin. Useat Euroopan unioniin kuuluvat Venäjän rajanaapurit ovat joutuneet kohtaamaan vastaavatyypistä painostamista ja hybridivaikuttamista.

Suomi pystyi reagoimaan ripeästi Venäjän painostamiseen viime vaalikaudella eduskunnassa säädetyn rajavartiolain 16 §:n nojalla. Rajavartioasemien sulkeminen vaihteittain ja lopulta itärajan täyssulku jättivät kuitenkin yhä riskin siihen, että välineellistetty maahantulo saa vaikeampia muotoja ja laajenee Suomen maastorajoille. Näihin vaikeimpiin ti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

lanteisiin ja uhkakuviin sen hetken lainsäädäntömme ei tarjonnut riittäviä työkaluja. Tähän tarpeeseen eduskunnassa säädettiin rajaturvallisuuslakina tunnettu poikkeuslaki, joka on määräaikaisena voimassa yhden vuoden.

Hallituksen alkuperäistä esitystä rajaturvallisuuslaista muutettiin täällä eduskunnassa. Lakiin määriteltiin eduskunnalle jälkivalvonnan rooli. Lisäksi lakiin lisättiin perustuslakivaliokunnan edellyttämä jälkikäteinen oikeusturvamenettely. Lakia myös täsmennettiin tavoilla, jotka vähensivät rajamiehen oikeusturvaan liittyvää huolta ja minimoivat ristiriitaa kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden ja palautuskiellon osalta. Eduskunta jätti käsitellessään rajaturvallisuuslakiin vahvan kädenjälkensä.

Arvoisa puhemies! Nyt hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä rajaturvallisuuslain voimassaolon jatkamisesta. Suomen itärajan turvallisuuden takaaminen on tänään yhtä ajankohtaista kuin vuosi sitten. Vaikka rajaturvallisuuslakia ei ole jouduttu ottamaan käyttöön, Venäjän harjoittaman välineellistetyin maahantulon uhka ei ole poistunut mihinkään, ja siksi hallituksen esitys on käsiteltävä vastuullisesti ja asian vaatimalla vakavuudella täällä eduskunnassa.

On tärkeää muistuttaa, että rajaturvallisuuslaki säädettiin eduskunnassa vuosi sitten vain ja ainoastaan vastauksena Venäjän harjoittamaan painostamiseen välineellistetyin maahantulon muodossa. Siksi lakia on tärkeää arvioida suhteessa turvallisuustilanteeseemme ja Venäjän muodostamaan uhkaan. Valitettavasti Venäjän hybriditoiminnan uhka ei ole kadonnut tai pienentynyt. Päinvastoin olemme nähneet kuluvan vuoden aikana merkkejä siitä, että Venäjä on valmis jatkamaan jännitteitä lisäävää toimintaa niin merialueilla kuin maarajojenkin läheisyydessä. Itärajan näennäisen vakaan tilanteen ei pidä antaa hämätä ja tuodittaa meitä sellaiseen käsitykseen, etteikö Venäjä voisi halutessaan koska tahansa käynnistää uudelleen vihamielisen painostamisen itärajalla.

Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraatit pitävät Suomen kansallisen turvallisuuden varmistamista ensiarvoisen tärkeänä kaikissa oloissa kaikkina aikoina. Valitettava tosiasia on, että Suomen itärajan turvallisuustilanteessa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia parempaan viime kesän jälkeen. Siksi hallituksella on ollut perusteltu tarve arvioida rajaturvallisuuslain voimassaolon määräaikaista jatkamista. Suomella täytyy olla kaikissa tilanteissa käytössään tarvittavat keinot torjua Venäjän vihamielistä vaikuttamista rajoillamme.

Sosiaalidemokraatit tunnistavat vastuunsa turvallisuuskysymyksissä ja niihin vastaamisessa. Hallituksen eduskunnalle antama esitys tullaan käymään huolellisesti läpi. Keskeisessä roolissa ovat jälleen perustuslakivaliokunnan arvio ja hallintovaliokunnan käsittely, joille tulee turvata niiden tarvitsema aika.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Nikkanen.

22.48 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Turvallisuustilanne Suomen itärajalla on edelleen jännitteinen, ja erilaiset hybridivaikuttamisen ilmiöt ovat jopa tietyillä alueille voimistuneet. Venäjän välineellistetyin maahantulon uhka ei ole siis poistunut, ja hallituksen esitys rajaturvallisuuslain määräaikaisesta jatkamisesta on perusteltua tuoda eduskunnan käsittelemään.

Suomen kansallisen turvallisuuden varmistaminen on ensiarvoisen tärkeää kaikissa tilanteissa, sillä muuttuva turvallisuusympäristö edellyttää jatkuvaa varautumista ja ennakkoivia toimenpiteitä. Rajaturvallisuuslaki säädettiin vajaa vuosi sitten vastauksena Venäjän painostukseen, mutta uhka ei ole kadonnut. Venäjä jatkaa jännitteitä lisäävää toimintaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

rajojensa läheisyydessä. Rajojen turvallisuus on keskeinen osa Suomen kokonaisturvallisuutta. Hallituksen esitys rajaturvallisuuslain jatkosta tulee nyt eduskunnan käsittelyyn, jossa keskeisessä roolissa ovat perustuslakivaliokunnan arvio ja hallintovaliokunnan käsittely. On tärkeää, että esitys käydään läpi huolellisesti, jotta voidaan varmistaa, että lainsäädäntö vastaa nykyisiin ja tuleviin haasteisiin.

Arvoisa rouva puhemies! Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ja muut muutokset turvallisuusympäristössä korostavat rajaturvallisuuden merkitystä. Suomen Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksien kehittäminen on tärkeää, jotta pystymme vastaamaan kaikkiin tilanteisiin tehokkaasti. Suomen on oltava valmistautunut torjumaan hybridiuhkia ja varmistamaan kansallinen turvallisuus kaikissa olosuhteissa. Turvallisuus on yhteinen vastuu, ja Suomen on jatkossa toimittava määrätietoisesti rajojen turvallisuuden ja yleisen järjestyksen varmistamiseksi. Tämä on välttämätöntä vakauden ja kansalaisten turvallisuuden takaamiseksi. Rajaturvallisuuden vahvistaminen edellyttää jatkuvaa seurantaa ja reagointikykyä mahdollisiin muutoksiin. Esityksen huolellinen käsittely on siis osa tätä prosessia, ja sen avulla voidaan varmistaa, että Suomella on riittävät keinot vastata turvallisuushaasteisiin.

Tämä poikkeuslaki on toki vain lainsäädännöllinen väline mahdollisten hybridioperaatioiden torjumiseksi. Käytännössä lainsäädäntöä toteuttaa rajojamme valvova Rajavartiolaitos, joka on jo pitkään tuonut esiin huoltaan perusrahoituksensa riittävyydestä. Myös me olemme oppositiosta käsin huoltamme esiin tuoneet. 25 miljoonan rahoitusvaje tällä kehyskaudella on Rajan resursseista suuri leikkaus tässä tilanteessa, jossa meidän rajoillamme tapahtuu enenevässä määrin monenlaista niin maalla, merellä kuin ilmassakin. Tehokas valvonta, hybridihaikuttamiseen vastaaminen ja ennaltaehkäisy edellyttävät pikemminkin panostuksia, ei leikkauksia. Kiinnitimme tähän huomiota myös hallinto- ja turvallisuusjaostossa ja sen myötä valtiovainvaliokunnan lausunnossa puolustuselontekoon yksimielisesti kaikkien puolueiden toimesta. Tänään saimme kuitenkin jo sisäministeriltä aiemmin käsittelyssä kuulla, että hallitus on vihdoinkin tähän rahoitusvajeeseen tarttunut, ja hyvä niin. Tähän luotamme, mutta varmasti myös valvomme.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

22.52 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Hybridivaikuttamiselle nollatoleranssi: rajalaki pysyy voimassa. Hallitus siis esittää, että määräaikaisen rajaturvallisuuslain voimassaoloa jatkettaisiin vuoden 2026 loppuun saakka. Käytännössä kyse on siitä, että valtioneuvosto voi rajalain nojalla tehdä päätöksen rajoittaa turvapaikkahakemusten vastaanottamista tietyllä rajatulla alueella, mikäli Suomea yritetään painostaa lähettämällä rajallemme ihmismassoja, eli jos välineellistettyä maahanmuuttoa yritetään käyttää Suomen sisäisen turvallisuuden, itsemääräämisoikeuden ja yleisen järjestyksen horjuttamiseen.

Rajalaki on erittäin tärkeä työkalu, joka antaa rajaviranomaisille mahdollisuuden ennaltaehkäistä ja torjua tällaisia hyökkäysyrityksiä, jotka saattavat eskaloitua hyvin nopeasti. Jos laki ei olisi valmiiksi voimassa, reagointi nopeasti tapahtuviin muutoksiin rajalla olisi mahdotonta. Siksi tämä on niin tärkeä asia, joka on oltava kunnossa varalta ja etukäteen.

Alun perin laki säädettiin viime kesänä. Silloin sen voimassaoloajaksi päätettiin yksi vuosi. Kuten hyvin tiedämme, Euroopan turvallisuuspoliittinen tilanne ei ole muuttunut yhtään parempaan suuntaan. Siksi lain voimassaoloa on perusteltua jatkaa. Hallituksen esi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

tyksen mukaan on todennäköistä, ettei uhka tule lähivuosina pienenemään, vaan Suomeen kohdistuvan hybridivaikuttamisen intensiteetti ja keinovalikoima tulevat vaihtelevaan. Välineellistetyin maahanmuuton lisäksi hybriditoimet voivat tarkoittaa esimerkiksi sabotaaasia tai muuta kiusantekoa. Puolustusselonteossa puolestaan todetaan Venäjän siirtyneen avoimempaan, vaikeasti ennakoitavaan ja pitkäkestoiseen vastakkainasetteluun lännen kanssa.

Normaalit rajanylityspisteet ovat olleet suljettuina jo joulukuusta 2023 lähtien. Sekä niiden sulkeminen että rajalain säätäminen olivat seurausta syksyllä 2023 alkaneesta hybridioperaatiosta. Silloin Suomeen saapui venäläisten viranomaisten myötävaikutuksella lyhyessä ajassa yli 1 300 turvapaikanhakijaa. Suomeen tulonsa jälkeen näistä noin 500 henkilöä, eli noin 40 prosenttia, katosi vastaanottokeskuksista, todennäköisesti joko jatkoi matkaansa muualle Eurooppaan tai jäi oleskelemaan Suomeen laittomasti. Tulijoiden joukosta on myös tunnistettu kymmeniä henkilöitä, joiden on taustansa perusteella arvioitu vaarantavan yleistä järjestystä. Mikäli hallitus ei olisi toiminut nopeasti ja sulkenut rajaa, tulijoita olisi voinut olla kymmenkertainen määrä.

Hallitus on vastannut tilanteeseen myös muun muassa parantamalla ulkomaalaisten säilönnönmahdollisuuksia, etteivät he jatkossa pääsisi samalla tavalla katoamaan viranomaisten ulottuvilta tai vaarantamaan suomalaisten turvallisuutta, sekä valmistelemalla vastaanottolain uudistusta, joka on tulossa eduskuntaan syksyllä.

Arvoisa puhemies! Suomen varautumisen taso on erinomainen. Puolustukseen ja turvallisuuteen panostetaan monin tavoin. Rajalaki on osa tätä ennakointia. On parempi toimia kuin katua. Vaikka lain voimassaoloa jatketaan, sen soveltaminen on edelleen vasta viimeisinainen keino. Sitä käytetään vain, mikäli vieraan vallan masinoima maahantulo uhkaa Suomen turvallisuutta ja suvereniteettia, eikä mikään muu keino ole auttanut. Tämä laki on siis yksi niistä työkaluista ja puolustusmekanismeista, jotka meillä täytyy hätätapauksia varten olla käytettävissämme, vaikka toivomme, ettei sitä tarvitsisi koskaan soveltaa käytännössä. Se vahvistaa rakkaan isänmaamme puolustusta ja lähettää vahvan signaalin siitä, ettei Suomi ole painostettavissa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen poissa, edustaja Kiuru, Pauli poissa. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

22.57 Juha Hänninen kok: Arvoisa rouva puhemies! Rajaturvallisuus ei ole hallinnollinen yksityiskohta. Se on perusta, jolle kansallinen turvallisuus ja arjen vakaus rakentuvat. Ilman turvallisia rajoja ei ole turvallista Suomea. Siksi nyt käsiteltävä hallituksen esitys on tärkeä ja välttämätön.

Arvoisa rouva puhemies! Venäjän hyökkäys Ukrainaan on muuttanut pysyvästi turvallisuusympäristöämme. Se, mitä vielä muutama vuosi sitten pidettiin poikkeuksellisenä, on nyt uusi normaali. Välineellistetty maahantulo eli tilanne, jossa ihmisiä käytetään vaikuttamisen välineinä, on vakava ja todellinen uhka ja riski. Sitä ei voi sivuuttaa. Hallituksen määrätietoinen toiminta on rauhoittanut tilannetta. Rajanylityspaikkojen sulkeminen, esteiden rakentaminen ja rajaturvallisuuslaki ovat osoittaneet, että Suomi ei ole passiivinen kohde vaan aktiivinen puolustaja. Tätä työtä ei ole syytä keskeyttää.

Arvoisa rouva puhemies! Kansallinen turvallisuus ensin. Tässä esityksessä ei ehdoteta sisällöllisiä muutoksia lakiin, ehdotetaan vain sen voimassaolon jatkamista. Tämä on pe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

rusteltua. Laki on edelleen välttämätön, koska mikään olosuhteissa ei ole muuttunut niin, että turvallisuudestamme voisi tinkiä.

Rajaturvallisuuslain erityinen lisäarvo on siinä, että se antaa meille mahdollisuuden reagoida nopeasti ja päättävästi tilanteessa, jossa toinen valtio pyrkii vaikuttamaan Suomeen ihmisten liikuttamisen kautta. Erittäin tärkeää on myös huomata, että rajaturvallisuuslain käyttäminen on rajattua, määräaikaista ja korkean kynnyksen takana. Silti ennen kaikkea se on tehokas.

Arvoisa rouva puhemies! Turvapaikkaoikeus on edelleen voimassa. Oikeusturvamekanismit on säädetty lakiin. Ketään ei jätetä suojaa vaille. Turvaa on saatava silloin, kun sitä tarvitsee — ei silloin, kun naapurissamme niin sanellaan. Meillä on oikeus ja velvollisuus suojella rajojamme. Tämän esityksen myötä viestimme, että on selvää: Suomi ei alistu painostukselle. Me puolustamme kansallista turvallisuuttamme, alueellista koskemattomuuttamme ja arjen rauhaa.

Arvoisa rouva puhemies! Suurissa turvallisuuskysymyksissä yhtenäisyyden merkitys korostuu. Tämän lain jatkaminen ei ole poliittinen kannanotto vaan vastuullinen päätös. Suomessa vaalitaan turvallisuutta. Turvallisuus rakentaa vakautta, joka palvelee koko yhteiskuntaamme. — Kiitos. Kannatan esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman poissa. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

23.01 Timo Harakka sd: Kunnianarvoisa rouva puhemies! Nyt, kun tämä hallituksen esitys lähetetään valiokuntiin, on eduskunnalla valta ja vastuu vaikuttaa lopputulokseen. Ja sitten, kun hallintovaliokunnan mietintö on valmistunut, on aika ottaa kantaa kokonaisuuteen. Valtiosäännön mukainen prosessi osoittaa jälleen voimansa. Myös viime kerralla eduskunnan tekemät muutokset eittämättä paransivat kansallisen ratkaisumme kansainvälistä hyväksyttävyyttä.

Kiinnitän valiokuntien huomiota oikeuskanslerin lausuntoon, joka on astetta voimaperäisempi kuin viime vuoden keväällä. Jo tuolloin oikeuskansleri piti tärkeänä, että eduskunnalla eli käytännössä perustuslakivaliokunnalla olisi valtioneuvoston päätökseen jälkitarkastusoikeus. Hän toistaa tämän näkemyksen mutta esittää lisäksi vaihtoehtoisen tavan taata eduskunnan osallistuminen lain soveltamiskynnyksen arviointiin. Oikeuskanslerin lausunnon viimeisestä virkkeestä vielä lainaus: ”Pitäisin edellä mainituista näkökohdista perusteltuna, että myös eduskunnan roolin vahvistamista liittyen lain mahdolliseen käyttöönottoon arvioitaisiin uudelleen.” Eikä oikeuskansleri Pöysti ole näkemyksineen yksin. Vuoden takaisessa lausunnossaan professori Scheinin mainitsi eduskunnan jälkitarkastusoikeuden, siis oikeuden kumota kokonaan tai osittain tai muuttaa päätöksen voimassaoloaikaa, jopa ensimmäisenä puutteena. Perustuslaissahan ei pääse kuin toiseen pykälään ennen kuin määrätään, että eduskunta on valtiiovallan korkein käyttäjä.

Tasavallan oikeusperinteessä eduskunnalla on jälkitarkastusoikeus perusoikeuksiin puuttuvassa poikkeuslainsäädännössä. Tämä periaate on peräti 95 vuotta vanha ja peräisin vuoden 1930 niin sanotuista kommunistilaeista. Tämän tasavallan suojelulain piti rajoittaa ääriivasemmistolaisten perusoikeuksia, mutta sitä sovellettiinkin äärioikeistoon. Eduskunnalla oli oikeus puuttua lain toimeenpanoon jopa sota-aikana eli silloin, kun itänaapuri ei ollut vain uhka vaan hyökkääjä. 60- ja 70-luvuilla juuri kokoomus piti lujasti kiinni edus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

kunnan jälkitarkastusoikeudesta, jolla voitaisiin kumota yksityisen omaisuuden sosiaalisointisuunnitelmat.

Eduskunta on käyttänyt poikkeustilanteissa sitä valtaa, joka sille perustuslain mukaan kuuluu, viimeksi korona-aikana. Sen ainoan kerran, kun rauhan aikana on otettu käyttöön valmiuslaki, heti kättelyssä perustuslakivaliokunta heitti hallituksen asetuksen roskakoriin. Muistan hyvin valtioneuvoston jäsenenä, kuinka huolellisesti koetimme perustella päätöksemme välttämättömyyden ja tarkkarajaisuuden. Koimme, että eduskunnalla on tärkeä rooli sen varmistamisessa, että poikkeuslakia käytetään korkealla kynnyksellä ja parhailla perusteilla. Korvaamattomalla panoksellaan eduskunta takasi sen, että kansalaiset eivät voineet kokea valtioneuvoston toimineen mielivaltaisesti, saatikka omaksi poliittiseksi hyödykseen. Jaettu vastuu on lisätty vastuu.

Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraattien aloitteesta eduskunnan roolia on vahvistettu lain toimeenpanossa, mutta vieläkin se ei yllä oikeusperinteemme edellyttämälle korkeimmalle tasolle. Itse asiassa ei ole mitään syytä, miksei eduskunnan jälkitarkastusoikeudesta voisi säätää. Tarvitsee lisätä vain yksi virke, jonka voi melkein kopioida perustuslain 23 §:stä: ”Eduskunta voi päättää valtioneuvoston päätösten voimassaolosta.” Piste.

Toki voi löytää — ja onkin löydetty — valtiosääntöoikeudellisia kiemuroita, joilla eduskunnan oikeuksia voi rajata. Voi inttää, että lainsäädäntövaltaa ei siirry. Mutta samalla on huomattava, että toimivaltaa siirtyy ja siirtyy paljon. Ja joka tapauksessa, jos eduskunnan valta halutaan pitää edelleen perustuslain 2 §:n vaatimalla tasolla, meidän on syytä tämä tahtotila myös lakiin kirjata.

Eikä kyse ole pelkästään nyt käsillä olevasta hallituksen esityksestä. Elämme monien ennakoimattomien mullistusten aikaa, ja on mahdollista, että poikkeuslakeja joudutaan säätämään lisää ja sellaisia, jotka rajoittavat suomalaisten perusoikeuksia. Silloin olisi turvallisinta, että ennakkotapauksena ei ole tulkinta, joka sivuuttaa eduskunnan jälkitarkastusoikeuden. Olisi turvallisinta, että parlamentaarisen oikeusvaltion perinne pysyy mahdollisimman lujana, jatkuvana ja pysyvänä. Parlamentaarinen oikeusvaltio erottaa Suomen itänaapurista. Parlamentaarinen oikeusvaltio on suomalaisen turvallisuuden taie. Sitä pitää vahvistaa, ei heikentää.

Arvoisa puhemies! Lähetekeskustelussa evästäni omalta osaltani valiokuntia, jotka aloittavat nyt kuulemiset, kutsumaan asiantuntijoiksi myös suomalaisen oikeushistorian tuntijoita kertomaan, mikä on lähes sadan vuoden aikainen tasavallan tahtotila. Jos eduskunta ei puolusta eduskuntaa, ei sitä kukaan muukaan tee.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas poissa, edustaja Rintamäki poissa, edustaja Ronkainen poissa, edustaja Jukkola poissa, edustaja Hoskonen poissa, edustaja Aalto-Setälä poissa, edustaja Kymäläinen poissa. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

23.07 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä on hallituksen esitys rajaturvallisuuslain voimassaolon jatkamisesta ensi vuoden loppuun saakka. Tässä on erittäin tärkeästä Suomen kansallisesta turvallisuudesta kyse. Se on ensiarvoisen tärkeä, ja sitä pitää arvioida kulloisenkin tilannekuvan perusteella.

Venäjän välineellistetyin maahantulon uhka on edelleen olemassa, ainakin turvallisuusviranomaisten arviot ovat näin todenneet. Tätä tukee se tilanne, että kansainvälinen poliittinen tilanne on tällä hetkellä sellainen, että se ei ole ainakaan helpottanut tätä tilannetta, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

ennalta-arvaamattomuus on viime aikoina vain kasvanut. Hybridivaikuttamista on tapahtunut niin maa- kuin vesialueilla. Siis on välttämätöntä, että lakiesitys käsitellään täällä eduskunnassa nyt ja arvioidaan tätä kokonaisuutta kaiken kaikkiaan.

Arvoisa rouva puhemies! Tähän kuuluu myös se, että me emme ole yksin tämän tilanteen kanssa, ja tässä yhteydessä kuuluukin kysyä, mitä kuuluu EU:n yhteisille toimille rajaturvallisuuden edistämiseksi. Eduskunta siitä viimeksi tätä lakia käsitellessään puhui paljon. Olisi syytä saada tähän selkeä kanta. Komission tiedonanto tukee tätä kysymystä, ja olisi hyvä nähdä, mitä se tarkoittaa käytännössä meille.

Hallitus on myös ilmoittanut, että muuttuneessa turvallisuusympäristössä hallitus huolehtii myös sisäisen turvallisuuden toimijoiden, kuten Rajavartiolaitoksen, poliisin ja suojelupoliisin, strategisesta suorituskyvystä vahvistaen toimijoiden resursseja. Toivottavasti tämä tarkoittaa Rajavartiolaitoksen perusrahoitusvajeelle, joka on noin 20 miljoonaa euroa, että siihen resursseja laitetaan ja rajaturvallisuuslaitoksen resurssit turvataan, jotta se voi huolehtia ja olla akuutin etulinjavartiointin järjestäjänä ja turvallisuuden antajana. Nämä olisi syytä tässä yhteydessä tehdä.

Myöskin valiokuntien, PeVin ja HaVin, linjaukset ja kannanotot ovat tärkeitä, ja tälle lainkäsitteilylle pitäisi antaa aika huolelliseen työskentelyyn.

Vielä lopuksi, arvoisa rouva puhemies, sanon, että SDP ei puoluepolitikoi suomalaisten turvallisuudella. Sitä hoidetaan kaikissa olosuhteissa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen poissa. — Edustaja Savio, olkaa hyvä.

23.10 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Ilta on edennyt jo pitkälle, mutta eduskunnan käsiteltävänä on tärkeä asia, hallituksen esitys rajaturvallisuuslain eli välineellistetyin maa-

hantulon torjumiseksi annetun määräaikaisten lain jatkamisesta vuoden 2026 loppuun asti. Arvoisa puhemies! Kuten täällä on lukuisissa puheenvuoroissa kuultu, Suomen on ehdottomasti jatkettava varautumista Venäjän taholta tulevaan hybridivaikuttamiseen ja mahdollisesti pahempaankin. Venäjän johto on osoittanut jo yli kolmen vuoden ajan, että se kykenee mitä häikäilemättöimpiin toimiin. Ukrainaan tekemänsä raa'an hyökkäyksen ohella Venäjä on muun muassa vaikuttanut Itämeren alueella ja tehnyt toimia, jotka ovat heikentäneet alueen valtioiden huoltovarmuutta. Nato-maat ovat onneksi lisänneet valvontaa Itämerellä, mikä on myös Venäjällä epäilemättä huomattu.

Arvoisa puhemies! Vaikka nyt vajaan vuoden voimassa olleen rajaturvallisuuslain antamia mahdollisuuksia ei olekaan otettu käyttöön, se on mitä ilmeisimmin tehnyt tehtävänsä jo tällaisenaan, eikä Venäjä ole ryhtynyt testaamaan rajamme pitävyyttä välineellistetyllä maahanmuutolla. Näin tulee tietenkin olla jatkossakin, ja siksi lain jatko on erittäin perusteltua.

Arvoisa puhemies! Haluan esittää kiitokseni sisäministeri Rantaselle ja koko hallitukselle määrätietoisesta työstä kansallisen turvallisuuden vahvistamiseksi. Tämän lakiesityksen ohella tärkeä osoitus siitä on muun muassa päätös irtisanoutua Ottawan miinakieltosopimuksesta. Kuten tämä rajaturvallisuuslaki myös tämä miinakieltosopimuksesta irtautuminen on tärkeä askel. Miinat ovat viimesijainen puolustuskeino, joiden käyttöönottoa emme toivo koskaan joutuvamme näkemään, mutta se on kuitenkin hyvä olla työkalupakissa estämässä Venäjän mahdollisesti erittäin ikäviäkin toimenpiteitä, jotka kohdistuvat Suomeen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

Arvoisa puhemies! Kiitän tässä keskustelun lopuksi keskustan ja sosiaalidemokraattien edustajien pitämiä hyviä puheenvuoroja. Muun muassa edustaja Lyly tässä edellä kävi hyvin tätä tilannetta läpi. Kyse on tosiaan Suomen kansallisesta turvallisuudesta, ja sen suhteen on tärkeää, että eduskunnassa ollaan mahdollisimman laaja-alaisesti yksimielisiä. — Kiitos. [Timo Harakka pyytää vastauspuheenvuoroa]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Oliko edustaja Harakalla vielä? — Olkaa hyvä, vastauspuheenvuoro.

23.13 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Saviota näistä kiitoksista. Kyseessä varmastikin on asia, jossa pyritään löytämään yhteisiä linjoja, ja juuri siksi eduskunnan panos tämän lain käsittelyssä on välttämätön.

Tästä miinasopimuksesta irtautumisesta huomauttaisin kuitenkin tässä vaiheessa sen, että päätöksiä aiheesta ei ole tehty eikä asiaa ole eduskunnassa käsitelty, vaikkakin sen yhteys tänään käsittelyssä olevaan asiaan on selkeä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.